

**Nieuwe Sluis
Terneuzen**

Pagina 6

**Renpaarden
in Harlingen**

Pagina 14

**Investeren
in jezelf**

Pagina 18

In dienst (verzameld tussen 1 april t/m 31 mei 2024)

Miranda van Leeuwen	Business controller	COD (per 1/1/24)
Annemarie Burik	Coördinator opleiding & training	COD
Vincent de Rijke	Kok	Regio Scheldemonde
Jan-Willem Bout	Gezel tender	Regio Scheldemonde
Martin Broere	Coördinator service & onderhoud	COD / Technische dienst
Stefan de Ligt	Loodsdienstcoördinator	Regio Rotterdam-Rijnmond
Conny Gramberg - Haak	Medewerker financiële administratie	Regio Rotterdam-Rijnmond
Stefan Pronk	Loodsdienstcoördinator	Regio Rotterdam-Rijnmond

Uit dienst (verzameld vanaf 1 april t/m 31 mei 2024)

Johan Valkier	Gezel loodsvaartuig	Regio Scheldemonde
Valko Klont	Loodsdienstcoördinator	Regio Noord
Jan Steinhauer	2e stuurman tender	Landelijke pool
Geert Janssens	Architect / CISO	COD

Geboren

27 februari 2024	Liam William, zoon van Austin en Amber Moss
4 maart 2024	Alex Marlin, zoon van Randy Medema en Melissa Stupers
10 april 2024	Jent, zoon van Johannes en Yvonne Roukema
13 april 2024	Mirthe Elsbeth, dochter van Bas en Kim Schoondergang

Mooie foto's gemaakt?

Bij de afdeling communicatie kunnen we altijd foto's* van ons mooie werk gebruiken. Mail ze in zo hoog mogelijke resolutie aan communicatie@loodswezen.nl.

(*) We gaan er vanuit dat de ingestuurde foto's rechtevrij zijn en we ze vrijelijk voor het Loodswezen kunnen gebruiken.

Oren en ogen op zee en in de havens
Pagina 16

Alle projecten in zicht
Pagina 20

Zoutdam IJmuiden

Pagina 8

Personalia	02	Een dag uit het leven van Stefan van der Stap	12
Voorwoord Herman Broers	04	Renpaarden in Harlingen	14
"De Nieuwe Sluis Terneuzen is een waar huzarenstukje"	06	"Wij zijn de oren en ogen op zee en in de havens"	16
Nu volop in aanbouw en straks uit het zicht: de nieuwe zoutdam IJmuiden	08	"Een coaching traject is een investering in jezelf"	18
OR aan het woord	10	Al bij het Loodswezen	19
Historie	11	Alle projecten in zicht	20
		Kort Aktueel	22

Colofon

Productie: Nederlands Loodswezen B.V. **Bijdragen:** Maaïke Alma en Johanneke Borst (redacteur, COD), Charlotte Bosveld-Klaasen (COD), Bea de Vries (regio Noord), Nicole Schuijt (regio Amsterdam-IJmond), Angela Stelt en Jeannette Vermeer (regio Rotterdam-Rijnmond), Mathilde Boeije en Caroline Verburg (regio Scheldemonde), Herman Broers (directeur NLBV), Patricia de Ligt (NLBV), Willem Bentinck (voorzitter NLc) en Clarinda van den Bor (NLc) **Tekst:** Karen Jochems en Karin Marijn **Contactadres:** Berghaven 16, 3151 HB Hoek van Holland **Telefoon:** (088) 900 30 24 **Mail:** communicatie@loodswezen.nl

“Wij blijven wij en het water blijft zout”

Het is 7 juni 2024 en mij bekruipt een gevoel van ‘toe zijn aan de vakantie’. Er is het afgelopen half jaar door velen hard gewerkt aan de jaarafsluiting, de begroting, het tariefvoorstel 2025 etc.; teveel om op te noemen. Er is een ontwerp en een investeringsvoorstel gekomen voor twee nieuwe swaths, er is in Lauwersoog hard gewerkt aan de ‘Mare’, de ‘Mees’, de ‘Maud’ en de ‘Milo’. De ‘Mare’ is gedoopt op Terschelling waarbij de studenten van de zeevaartschool razend enthousiast waren over onze nieuwe tender.

Begin juni hebben we tijdens de landelijke vergadering gesproken over de vraag waarom we de dingen doen die we doen. Mijn antwoord op die vraag was “Als we werkelijk goed voorbereid willen zijn op de toekomst, dan moeten we duurzaam bouwen aan deze organisatie. En daar hoort duurzaam werkgeverschap ook bij.” Dus ook werken aan zaken die in beginsel niet heel logisch lijken, maar wel belangrijk zijn. Het ontwikkelen van onze mensen, materieel en onze processen is daarbij cruciaal. In deze Aktueel vind je daarvan een aantal voorbeelden.

Op de pagina hiernaast zie je het doopmoment van de ‘Mare’, waarbij onze commissaris Anne Marie van der Wijst een fles champagne tegen het schip laat knallen en haar zo een goede vaart toewenst. Bij de ‘Verhalen van het wad’ van woordkunstenaar Dichtwater bleven bij mij de volgende woorden hangen waarmee ik deze column wil afsluiten:

*iedereen die hier werkt
die zorgt dat het werkt
duizend man sterk
samen voor een veilige vaart, naar eer en geweten
een essentiële schakel in de nautische keten
en dat vraagt extreme betrokkenheid
het maken van mijlen of meters*

*bedankt, voor jullie eindeloze inzet, jullie passie, jullie kracht
door weer en door wind, overdag, in de nacht
jullie doorzetten, rouwdouwen
maar ook weloverwogen beslissen en kiezen
vanuit kennis, ervaring, kundigheid, expertise*

*bedankt, dat je elke dag bikkelt en bouwt
dat je doet wat je goed kan en waarvan je houdt
dankzij jullie, gaat het elke keer weer goed en niet fout
geen dag is hetzelfde, geen schip is hetzelfde
maar wij blijven wij, en het water blijft zout*

© Dichtwater

Herman Broers
h.broers@loodswezen.nl

Woensdag 29 mei 2024; de doop van de ‘Mare’

Onder grote belangstelling van studenten van Maritiem Instituut Willem Barentsz heeft doopvrouw (en RvC-lid) Anne Marie van der Wijst in de haven van Terschelling de ‘Mare’ gedoopt. Na een minisymposium luisterden we naar de voordracht ‘Ode aan het wad’ van woordkunstenaar Dichtwater ©. Een fragment uit deze ode:

*wij kennen de zandbank en geulen
wij kennen precies dit gebied, dit terrein specifiek
en dat maakt ons onmisbaar, experts en uniek*

*wij weten als enigen hoe we hier manoeuvreren
hoe we hier met respect voor natuur navigeren
van Eemshaven, Delfzijl tot Harlingen, Lauwersoog en Den Helder
wij adviseren en plannen, gaan aan boord met de tender*

*zodat grote zeeschepen veilig en snel de haven in en weer uit kunnen varen
dat doen we samen en daarom dopen wij hier vandaag samen de ‘Mare’*

Fotograaf: Lina Keizer,
Next Generation Shipyards

“De Nieuwe Sluis Terneuzen is een waar huzarenstukje”

Na bijna twintig jaren van overleg, discussie, planning, afstemming en bouw wordt de Nieuwe Sluis Terneuzen binnenkort in dienst genomen. De registerloodsen in regio Scheldemonden droegen in alle fases van het project een belangrijk nautisch steentje bij.

De bouw van de Nieuwe Sluis Terneuzen werd in eerste instantie gepland om capaciteitsproblemen voor de binnenvaart te voorkomen. Vanwege het grote economische belang van de havengebieden Gent en Terneuzen, als onderdeel van de vaarwegcorridor Rotterdam – Parijs, werd besloten om de sluis ook meteen voor (grotere) zeescheepvaart geschikt te maken. In 2005 vonden al verkennende gesprekken plaats, weet Corné van Ginneken, registerloods en bestuurslid van de regionale loodsencorporatie. “We werden vanaf het begin betrokken vanwege onze nautische kennis. Daarnaast zijn het Loodswezen en de Vlaamse collega-organisatie belangrijke stakeholders: we maken immers veelvuldig gebruik van de sluis. We trokken dan ook samen op gedurende het gehele project.”

800 klanteisen

De eerste officiële stap was het in kaart brengen van de klanteisen, vertelt Alexander van Mossevelde, eveneens registerloods en oud-bestuurslid in regio Scheldemonden. “Het Loodswezen, het Vlaamse Loodswezen, de binnenvaart en de havenbedrijven gaven daarvoor hun input.” Dat leverde in totaal zo’n 800 klanteisen op. “Vanuit ons

waren dat heel praktische zaken”, zegt Corné. “Denk aan drijfrahmen in de sluis. Dit zijn drijvende delen die meebewegen met het getij en de kalkwand beschermen als er een schepen in de sluis liggen.” In 2014 vonden simulatiestudies plaats. Het Loodswezen was betrokken bij de keuze van de onderwerpen en de analyse van de resultaten. Corné: “In de simulatiestudies werden een aantal opties onderzocht, bijvoorbeeld ten aanzien van de positie van de sluis, de drijfrahmen en de wachtpalen. De resultaten van de studies werden net als de klanteisen breed besproken, om zoveel mogelijk draagvlak voor beslissingen te creëren.”

Vervolgens moest de Vlaams-Nederlandse organisatie (Sassevaart) voor de bouw van de sluis worden opgetuigd. “Organisatorisch gezien is het ook een complex project”, legt Alexander uit. “Er is een kluwen van instanties en organisaties vanuit Nederland en België bij betrokken. Gelukkig hoefden wij ons daar niet mee te bemoeien!”

Intensief

De bouw startte in 2017. Dat was van begin af aan een intensieve periode. Alexander: “We hadden veel overleg; gepland en ongepland. Dat was noodzakelijk om mogelijk hinder voor het

Alexander van Mossevelde (links) en Corné van Ginneken

Foto: Rijkswaterstaat - Nieuwe Sluis Terneuzen

scheepvaartverkeer tot een minimum te beperken en om de veiligheid op alle fronten te garanderen. Dat we samenwerkten op een postzegel maakte alles nog complexer.” “Er speelden ook tegenstrijdige belangen”, vult Corné aan. “De bouwer werkte het liefst op een afgesloten terrein, maar het scheepvaartverkeer en wegverkeer moesten door en het haventerrein moest ook toegankelijk blijven. Het is planologisch gezien ook een huzarenstukje geweest.”

Simulatie versus praktijk

In oktober wordt de sluis in gebruik genomen. Dat betekent een nieuwe, intensieve fase voor het Loodswezen. “We hebben er in 2014 virtueel doorheen gevaren, maar de grote vraag is: kunnen we de Nieuwe Sluis gebruiken zoals we verwachten”, zegt Corné. “Er zijn aannames en studies, maar hoe werkt het in de praktijk? Zo is het nivelleren – de wijze waarop de sluis het water aanvoert en weer weg laat stromen om de waterstand aan te passen – nog een onbekende omdat er een ander systeem wordt gebruikt dan aanvankelijk besproken. We hebben advies ingewonnen bij de collega’s in IJmuiden over het testen, die ook voor vergelijkbare uitdagingen stonden bij de oplevering van hun sluis”, zegt Alexander.

“De testen van Nieuwe Sluis Terneuzen liggen hier in concept op de plank, klaar voor gebruik.”

Naast de technische aspecten moeten ook organisatorische processen worden getest. In beide gevallen gebeurt dat parallel aan het reguliere werk. Het zal daardoor tijdelijk drukker worden. Ook zal varen door de Nieuwe Sluis in eerste instantie meer tijd vragen. “We zullen het moeten ervaren. Maar gelukkig leren we snel”, zegt Corné.

Trots

De Nieuwe Sluis is pas het begin van het toekomstbestendig maken van het traject Terneuzen-Gent. “Aanpassingen aan het kanaal zijn bewust buiten het project gehouden”, legt Alexander uit. “Maar ook hier liggen nog uitdagingen om groter scheepvaartverkeer mogelijk te maken.” Dat is nog even toekomstmuziek. Eerst vindt de oplevering van deze eerste fase plaats, met naast de nieuwe sluis ook wachtruimte voor het Loodswezen in het nieuwe bediengebouw. Corné: “De Nieuwe Sluis was de rode draad in mijn loodsen carrière. Het was een complex en langdurig project. Maar iedereen die eraan bijgedragen heeft – en dat zijn er velen – kan trots zijn op het resultaat.”

Nu volop in aanbouw en straks uit het zicht: de nieuwe zoutdam IJmuiden

Vanaf de openbare weg is de nieuwe zoutdam bij Zeesluis IJmuiden straks nauwelijks zichtbaar. Maar onze loodsen die richting de zeesluis varen, zien de bovenkant van de zoutdam dan wel degelijk. Als de constructie klaar is, kunnen ze de capaciteit van Zeesluis IJmuiden optimaal benutten.

Steeds als een schip de zeesluis passeert, stroomt er 10.000 ton zout vanuit de Noordzee het Noordzeekanaal in. Dat is schadelijk voor de natuur, de landbouw en de productie van drinkwater. De bouw van een zoutdam in het Binnenspuikanaal moet deze verzilting tegengaan. De zoutdam zorgt er namelijk voor dat het zoute water via het spuien gemaalcomplex bij IJmuiden terugstroomt naar zee. Dat voorkomt dat de zeesluis moet worden stilgelegd als het zoutgehalte in het Noordzeekanaal te hoog is.

Brievenbus

"We zijn in 2022 begonnen met de bouw van een constructie die als een soort (zoutwater)brievenbus werkt", vertelt omgevingsmanager Rob Gordijn. Hij werkt bij civiele aannemer Van Hattum en Blankevoort, die de zoutdam in opdracht van Rijkswaterstaat ontwierp en bouwt. "Zoutwater is zwaarder dan zoetwater en door een opening onder in de constructie stroomt het zoute water straks terug naar de Noordzee. De dam houdt het zoete water tegen en dat blijft dus in het Noordzeekanaal." Als omgevingsmanager

is Rob verantwoordelijk voor alles waar een project de omgeving raakt. "Daarbij kun je denken aan vergunningen, communicatie, ecologie, archeologie en niet gesprongen explosieven", zegt hij. "De bouw van de zoutdam is een mooi en aansprekend project, waarbij de overlast op de omgeving beperkt is."

Boeienlijn

Dat betekent niet dat de bouw van deze constructie helemaal geen impact heeft. Rob: "De omgeving legt altijd bepaalde restricties op aan een project. Hier hebben we te maken met stroming en wind en in dit project gebruiken we ook een bestaand gemaal en diens functie. Dat betekent dat we de waterafvoer moeten garanderen. Daarom worden verschillende onderdelen van de zoutdam langs de vaarweg op de wal voorgebouwd om ze daarna op de juiste plek te zetten." Om het werkgebied af te schermen en zichtbaar te maken waar gewerkt wordt, plaatste Rijkswaterstaat gele boeien langs de vaarweg. Rob: "En die beïnvloeden natuurlijk het werk van de loodsen. Ik kreeg na een dag een

appje met een foto van Rob Gerrits dat de boeienlijn toch net te dicht bij de vaarroute lag."

Aandachtspunt

"We hebben eerder samengewerkt tijdens de bouw van de zeesluis en het is prettig dat we elkaar kennen en snel weten te vinden", vertelt Rob Gerrits, loods in regio Amsterdam-IJmond en manager operaties. "Doordat Rob Gordijn snel handelde en de boeien omlagde, kunnen wij de Noordersluis onder alle weersomstandigheden veilig bereiken." Overleg tussen de bouwer en het Loodswezen gebeurt ook over andere zaken die met de bouw van de zoutdam te maken hebben. Rob Gerrits: "Als de constructie in de buurt van de vaarweg geplaatst wordt, moet de bouwer rekening houden met aanvaarrisico's. Ook de invloed van het zoete water als de zoutdam straks in werking is, is een aandachtspunt. De bovenlaag van het water in het Noordzeekanaal wordt zoeter en dat kan vooral bij het nivelleren en optrekken van de deuren, door de zoet-zoutuitwisseling, invloed hebben op het gedrag van de schepen. Daarom zetten we onze

expertise in en gaan we na de oplevering van de selectieve onttrekking testen of het schutgedrag en de kracht op de schepen door de zoutdam verandert."

Onder water

De bouwer zelf voert de nodige testen aan de installatie uit voordat het volledige project in 2025 is afgerond. Rob Gordijn: "Maar de zoutdam gaat in werking als de laatste bouwsteen op z'n plek ligt. We plaatsen de beweegbare stalen deur in oktober en dan stroomt het water onderlangs en wordt het zoute water selectief afgevoerd. De indrukwekkende constructie die we aan wal hebben gebouwd, ligt dan onder water en uit het zicht. De loodsen zien het vaakst waar we zo hard aan hebben gewerkt. Zij hebben er profijt van en de natuur, de land- en tuinbouw en de drinkwatervoorziening in de omgeving ook!"

Nieuwsgierig naar hoe de zoutdam gebouwd wordt? Scan de qr-code en bekijk de animatie.

Voorjaarscursus

Half mei ging de Ondernemingsraad (OR) weer op de gebruikelijke voorjaarscursus. Dat is altijd een 3-daagse en net als in november vorig jaar waren we neergestreken in Asperen, aan de rand van de Betuwe. Het programma was niet zo heel vol, maar er stonden toch wel een paar belangrijke onderwerpen op de agenda. Samen met onze vaste trainer gingen we dan ook aan de slag.

Rapport Adviesbureau Berenschot

Allereerst ligt daar natuurlijk het rapport van Adviesbureau Berenschot. Ook de OR heeft hier een eerste reactie op gegeven. We hebben er tijdens de cursus uitgebreid over gediscussieerd en we zijn dan ook heel benieuwd hoe de aanbevelingen van Berenschot zelf, maar ook de reacties van de diverse organen binnen de organisatie, handen en voeten gaan krijgen. De OR, maar niet alléén de OR, vindt het belangrijk, dat er op de problemen die het rapport signaleert, doorgepakt wordt. Aan de andere kant is het ook weer niet zo, dat het alleen maar kommer en kwel is. Veel dingen gaan wél goed en over het algemeen heeft iedereen het op zijn of haar eigen afdeling best wel naar de zin. Berenschot heeft echter toch wel wat aan het licht gebracht en het zou volgens de OR goed zijn daar zo snel mogelijk mee aan de slag te gaan!

ARBO

Daarnaast hebben we ons ook gebogen over de ARBO. Dit is een vast agendapunt op Overlegvergaderingen en de OR heeft

een vrij uitgebreide VGW(M)-commissie die bij het ARBO-overleg aanschuift. Deze commissie heeft zelfs enige mate van autonomie bij het ARBO-overleg. Helaas is het ARBO-overleg de laatste tijd een beetje in het slob geraakt. Daar is een aantal redenen voor aan te voeren, maar het is geen goede zaak. We hebben hier uitgebreid over gediscussieerd en vinden het belangrijk, dat dit overleg weer nieuw leven wordt ingeblazen. Als jullie dit lezen heeft de OR inmiddels de eerste initiatieven ontplooid in die richting.

Zichtbaarheid OR

Nog een onderwerp waar we behoorlijk wat tijd in staken was de 'zichtbaarheid' van de OR. In het verleden was het niet ongebruikelijk, dat OR-leden bij werkoverleggen in het land aanwezig waren. Dat is helaas een beetje in onbruik geraakt. We willen die draad dan ook weer een beetje gaan oppakken. Het kan dus zomaar zijn, dat de OR een verzoek doet om met een afvaardiging bij een werkoverleg aanwezig te zijn. Let wel, niet om ons actief met zo'n werkoverleg te bemoeien! Maar wel om een beetje een indruk te krijgen van wat er op diverse afdelingen speelt. De OR is de thermometer van de gevoelens van de werknemers. Om die thermometer te laten werken, is het nodig dat de OR, gevraagd en ongevraagd, input krijgt van onze collega's. Doet de thermometer het niet, dan kan de directie er ook niets mee. Bovendien kun je dan tijdens een werkoverleg eens kennismaken met OR-leden die je misschien niet rechtstreeks kent.

OR verkiezingen

Dat laatste is ook niet onbelangrijk. Immers, in april 2025 vinden de OR-verkiezingen plaats. En we weten nu al, dat 3 of 4 zittende en zeer ervaren OR-leden ermee gaan stoppen. Bijvoorbeeld omdat ze binnen afzienbare tijd met pensioen gaan of omdat ze minder gaan werken. We gaan de komende tijd dan ook actief op zoek naar kandidaten die aan die verkiezingen deel willen nemen.

En aangezien de OR nu uitsluitend uit mannen bestaat, die ook nog eens voor het overgrote deel afkomstig zijn de operationele kant van ons bedrijf (varend en loodsdienstcoördinatie), wordt het wel eens tijd voor wat meer verjonging en diversiteit in de OR! We hopen dan ook kandidaten te kunnen interesseren uit andere takken van de organisatie en het hoeven dus niet per sé mannen te zijn... Helaas zijn we als OR niet in staat om 'snuffelstages' aan te bieden. Het is dus niet mogelijk om eens een vergadering mee te draaien om te zien hoe dat gaat. We zijn als OR-leden echter altijd bereid om vragen te beantwoorden. Denk er allemaal dus eens over na: 'Medezeggenschap, is dat wat voor mij?' Want ook in de toekomst hebben we een OR nodig, die, weliswaar kritisch, samenwerkt met de directie om de belangen van zowel medewerkers als organisatie zo goed mogelijk te behartigen.

Evert Roest

Ondernemingsraad

Verbouwing 'Capella'

Sommige van jullie weten, ik heb al mijn leven lang een hobby en dat is toneelspelen. Soms kom je daarbij interessante mensen tegen! We moesten een stuk decor bouwen voor onze aankomende voorstelling en er was iemand die had aangeboden ons een avondje te helpen.

Ik moest vroeg weg omdat ik nachtdienst had en het gesprek kwam zodoende op het Loodswezen. De man, Arend Jan Seen, zei foto's te hebben van een ouwe loodsboot, die hij ooit had helpen verbouwen tot jacht. Hij wist alleen niet meer welke. Mijn

belangstelling was gewekt!

Een week later kreeg ik een mapje met foto's in handen. Het bleek om de 'Capella' te gaan. Zo'n 30 foto's van het interieur en de proefvaart als luxe jacht. Een selectie van die foto's wil ik jullie niet onthouden. Ter vergelijking ook wat fotomateriaal van de 'Capella' als loodsvaartuig.

De 'Capella' voer vooral voor de kust van Vlissingen. Later werd zij reserveloodsboot voor regio Scheldemonden en regio Noord. Toen men in 1984 de loodsboot voor IJmuiden weghaalde, werd de 'Capella'

overtollig. Een tijdlang is het schip nog gebruikt voor onderdelen. In 1985 werd ze verkocht en verbouwd tot jacht en nog datzelfde jaar doorverkocht naar Australië. De foto's van de proefvaart zullen dus uit 1985 stammen.

Met dank aan Arend Jan Seen voor het fotomateriaal en Henk Brobbel voor de historische informatie.

Evert Roest

Loodsdienstcoördinator

Een dag uit het leven van Stefan van der Stap

Manager varende dienst

Manager varende dienst, wat houdt die functie in?

"Ik ben verantwoordelijk voor alle varende personeelsleden. Dat betekent dat ik ervoor moet zorgen dat ze goed getraind zijn en op de juiste manier en naar behoefte in de regio's worden ingezet. Ik houd me bezig met het beleid, met de modernisering van de opleidingen en met het stroomlijnen van de processen. Mijn opdracht is om van het Loodswezen een meer datagedreven organisatie te maken."

Je werkt hier sinds oktober 2023, hoe kijk je terug op het eerste half jaar?

"Ik ben aangenaam verrast door de trotse organisatie die het Loodswezen is. Mensen werken hier met veel plezier en ik kwam in een warm bad terecht. Iedereen maakt tijd vrij om te helpen en me wegwijs te maken. Een nieuwe functie is altijd wennen en het eerste half jaar was hectisch. Ik kom uit de commerciële offshore waar je snel moet inspelen op gebeurtenissen en waar de lijntjes kort zijn. Bij het Loodswezen is meer overleg en doordat ik met verschillende stakeholders te maken heb, duurt de besluitvorming soms langer."

"Ik ben aangenaam verrast door de trotse organisatie die het Loodswezen is"

Hoe ziet jouw gemiddelde werkdag eruit?

"Elke werkdag is anders. Ik ben eigenlijk de schakel tussen verschillende afdelingen/ regio's en dat maakt deze functie zo interessant. Op maandag loop ik altijd even binnen bij de collega's van de varende dienst en bij bemanningszaken en dat probeer ik ook bij kwaliteit en veiligheid te doen. Hoe is het weekend gegaan en wat moet ik weten? Ik heb meetings met het MT en met de technische dienst en er lopen allerlei projecten op het gebied van IT, met instructeurs, met het hoofd varende dienst en met de kapiteins. En dan heb ik het nog niet gehad over de grote hoeveelheid e-mails die ik per dag krijg."

'Never a dull moment' dus?

"Er speelt veel en ik probeer in al die informatie de rode draad te vinden; welke

zaken of problemen in de regio's kunnen we centraal en dus efficiënter oppakken en welke behoeftes zijn er? Het is voor mij een uitdaging om te kijken wat we kunnen stroomlijnen, hoe we inzichtelijk en meetbaar kunnen maken waar we staan en hoe we meer structuur kunnen aanbrengen in onze processen. Het doel is dat we in de regio's meer op dezelfde manier gaan werken."

Je hebt zelf ook gevaren, hoe is het om nu een echte 'kantoorbaan' te hebben?

"Mijn vaarbewijs verloopt in 2028 en ik heb besloten om 'm niet meer te verlengen. Die tijd is voorbij. In 2009 maakte ik al deels de overstap naar kantoor en het is heel fijn om weer weekenden te hebben. Ik heb er geen spijt van dat ik voor deze baan bij het Loodswezen heb gekozen."

Naam

Stefan van der Stap

Hobby's

Golf, tennis, concerten en muziekfestivals

Geboren

27 september 1977

Wat weten weinig mensen van je

"Ik ben niet iemand van de sociaal wenselijke antwoorden. Stel me een vraag en je krijgt altijd een eerlijk antwoord."

Woonplaats

Delft

Renpaarden in Harlingen

Dat registerloodsen specialist zijn in hun vaargebied, dat weten we. Wat dat in de dagelijkse praktijk betekent, is vaak minder bekend. Registerloods Frans Westra uit regio Noord geeft een voorbeeld van een beloodsing waar de specialistische kennis van de loodsen uit de regio cruciaal is om de kapitein te kunnen helpen om veilig en vlot de haven te bereiken én te verlaten.

De teugels strak houden

Frans: "Aan het eind van elk jaar komen ze weer, de koel- en vriesschepen die de net geogste pootaardappelen uit Friesland en Groningen ophalen om ze vervolgens snel naar Mostaganem (Algerije) te varen. Omdat ze bederfelijke waar vervoeren, zijn ze gebouwd om met hoge snelheid over de oceanen te kunnen varen. Een flinke motor, een schroef en een klein roer verminderen de weerstand en als je de telegraaf in zijn vooruit zet, schiet het schip naar voren. Daarbij gedraagt het zich als een soort renpaard waarbij je de teugels strak moet houden."

Krappe haven

"Als je weet dat de haven van Harlingen krap is, dan begrijp je dat het een hele kunst is voor deze 'renpaarden' om de haven binnen te varen. De schepen missen de voor een kleine haven handige onderdelen zoals een boegschroef, een verstelbare schroef en een flink (flap-)roer. Dat vraagt dus om een andere aanpak. Ruimte voor de grotere moderne sleepboten met bijvoorbeeld roerpropellers, is er niet en daarom loodsen we deze schepen al tientallen jaren binnen

met assistentie van de sleepdienst Tuinman. Die sleepboten zijn klein van stuk, maar tot veel in staat. En met hun vakmanschap houden de sleepbootkapiteins deze 'renpaarden' in bedwang."

Dirigent van een klein orkest

"Voordat we bij de haven van Harlingen aankomen, hebben we het schip al vanaf zee, boven Vlieland, veilig, vlot door de gronden van het Stortemelk en de geulen van het werelderfgoed Waddenzee geleid. En dan komen we met minimale stroom aan bij de kleine haven van Harlingen. Als loods vergelijk ik mezelf wel eens met de dirigent van een klein orkest, bestaande uit de kapitein, sleepboten en vastmakers. Met elkaar manoeuvreren we het schip de haven binnen waarna het laden kan beginnen. En als de kleine 5.000 ton pootaardappelen aan boord zijn, begint de voorstelling, in omgekeerde volgorde, opnieuw."

Scan de qr-code voor de video van webcam Harlingen.

Beeld uit video van webcam-harlingen.nl / HeelhollandKijkt.nl

“Wij zijn de oren en ogen op zee en in de havens”

Een koelschip dat dagenlang buiten de 12 mijl voor anker ligt met ‘motorproblemen’. Of een kapitein die net te veel doorvraagt over het vermogen van onze windmolenparken. Soms kom je tijdens het werk iets tegen waarvan je onderbuikgevoel zegt: dit klopt niet. Moet je er dan meteen een melding van maken? En zo ja, aan wie?

“Een melding maken van zaken die afwijken van het normale is altijd goed”, zegt Wessel Adema, registerloods in regio Amsterdam-IJmond. Wessel is naast loods ook reservist bij de Koninklijke Marine, bij het Bureau Maritieme Zaken (BMZ). Deze eenheid zet zich onder meer in voor het informeren van de koopvaardij over mogelijke veiligheidsrisico’s voor de scheepvaart. Dat is met name van belang in tijden van spanning en crisis. Collega’s van Wessel zijn dan ook momenteel actief in de Golf van Aden en Straat van Hormuz. Maar ook de situatie op de Noordzee geeft steeds meer reden tot zorg.

Spionage

De directe aanleiding hiervoor is de oorlog tussen Rusland en Oekraïne, zegt Wessel. “Maar we zien al sinds een jaar of vijf steeds meer, vooral Russische en Chinese, spionageschepen opdruken op het Europees continentaal plat. Die brengen de zeebodem in kaart: waar liggen er data- en stroomkabels, hoe lopen de pijpleidingen? Op het moment dat er ook een conflict tussen Rusland en Europa zou ontstaan, kan die informatie van cruciaal belang zijn. Door

schade aan te brengen op strategische plekken in onze infrastructuur kan de samenleving in tal van Europese landen ernstig worden ontwricht. Ook in ons land.”

Veilig en vlot

Voorkomen is beter dan genezen, daarom doen we er volgens Wessel goed aan om de dreiging vanuit Rusland serieus te nemen. “Volgens Poetins maritieme doctrine moet elk Russisch schip gereed zijn voor militaire activiteit. Spionage valt daar ook onder.” Het Loodswezen heeft als taak om het scheepvaartverkeer ‘veilig en vlot’ te begeleiden. Vanuit dat veiligheidsaspect wil Wessel alle collega’s van het Loodswezen oproepen om hun ogen en oren open te houden voor alles wat vreemd overkomt of afwijkt van wat je normaal kunt verwachten. En vooral: om die zaken ook te melden. Want het is belangrijk dat dergelijke informatie snel op de juiste plek terecht komt.

Anoniem melden

Om daarvoor te zorgen, heeft Wessel samen met overste Gert-Jan van het BMZ een mailadres in het leven geroepen: info.milo@mindef.nl Hier kan iedereen melding maken van afwijkende of vreemde zaken die ze tijdens het werk hebben ervaren. “Je onderbuikgevoel klopt meestal dus als je iets ziet of hoort dat niet lijkt te kloppen, stuur dan een mail”, zegt Wessel. “Als je beeldmateriaal hebt dat je melding ondersteunt, is dat helemaal mooi. Een foto zegt soms meer dan woorden. Meldingen waarop actie ondernomen moet worden, worden anoniem overgedragen aan de marine-inlichtingdienst, N2. Niemand hoeft dus bang te zijn voor mogelijke

persoonlijke repercussies.”

Niet zelf in actie komen

Wat je nadrukkelijk niet moet doen, is het heft in eigen handen nemen. “We zijn het Loodswezen, niet de 007 van de lage landen”, zegt Wessel. “Maar even serieus: het is niet handig om zelf in actie te komen als je iets verdachts ziet of iemand aan te spreken op zijn gedrag. Je kunt veel beter je ogen en oren openhouden en gewoon je werk blijven doen. Maak daarna wél een melding, dan kunnen de betreffende diensten ermee aan de slag.”

Met z’n allen

Iedereen bij het Loodswezen kan een bijdrage leveren aan het veilig houden van de Noordzee en de Nederlandse wateren. Wessel: “We zijn als Loodswezen 24/7 in de havens en op zee. Loodsen komen aan boord bij schepen, tenderbemanningen weten hoe het vaargedrag van andere schepen is, walpersoneel praat met de havendienst en andere ketenpartners. Met z’n allen zien en horen we ontzettend veel. Laten we die informatie inzetten voor de veiligheid van Europa: hoe meer meldingen, hoe beter!”

Onlangs besteedde het tv-programma Pointer aandacht aan de mogelijke rol van Russische koelschepen in spionage. Scan de qr-code en lees er meer over.

Wessel Adema met een bonafide kapitein uit China

Loods Wessel (links) met overste Gert-Jan van het BMZ.

Russisch onderzoeksschip Admiral Vladimirsky in Nederlandse wateren.

“Een coaching traject is een investering in jezelf”

We ervaren allemaal weleens een uitdaging of frustratie in het dagelijks werk. Als dat structureel wordt en je je niet meer op je plek voelt, kan het zinvol zijn om een coaching traject aan te gaan. Het Loodswezen biedt mogelijkheden daarvoor. Wat kun je dan verwachten?

“Om goed te kunnen functioneren, op het werk maar ook in je privéleven, is het belangrijk om jezelf goed te kennen. Wie ben je echt, wat kun je van nature goed en welke skills heb je gaandeweg geleerd?” zegt Claudia Strömberg, coach op het gebied van mens en werk. Zij werkt al zo’n tien jaar samen met het Loodswezen op het gebied van werving en selectie voor hogere functies. Sinds kort is zij ook voor coaching en outplacement begeleiding aan onze organisatie verbonden. Naast Claudia werkt HR met meer coaches samen omdat de klik tussen medewerker en coach belangrijk is.

Kwaliteiten en competenties

Als je met werk gerelateerde vragen zit, kun je dat met je leidinggevende of HR bespreken. Het kan zijn dat coaching een oplossing biedt. Als dat het geval is, koppelt HR de medewerker en de coach aan elkaar. In dit geval, neemt Claudia dan contact op voor een eerste gesprek. Claudia: “Tijdens zo’n intake bespreken we wat er aan de hand is. Wie ben je en waar loop je tegenaan? Wat wil je en wat houdt je tegen? Ook gaan we het hebben over de verwachtingen: wat wil je bereiken met een coaching traject?” Aansluitend op het gesprek doe je een kort Reflect© assessment dat gebruikmaakt van tekst en beelden en 15 tot 20 minuten duurt. Dit geeft je inzicht in twee belangrijke zaken. Ten eerste, de kwaliteiten die van nature hebt en of je ze in je huidige functie benut. Daarnaast wordt gekeken naar de competenties die je hebt geleerd in de loop van je carrière.

“Kwaliteiten die je van nature hebt, kun je altijd en in alle situaties toepassen”, legt Claudia uit. “Maar competenties die je hebt aangeleerd, kunnen als het ware vervormen wanneer je onder druk staat. Misschien heb je bijvoorbeeld heel goed leren plannen maar merk je dat je in stressvolle situaties het overzicht kwijtraakt en je juist gaat focussen op kleine, onbelangrijke details. Het assessment geeft je inzicht hierin. Vaak is het een echte eyeopener. Dan wordt duidelijk waarom je tegen bepaalde uitdagingen aanloopt.”

Transparantie

Het assessment en de gesprekken met Claudia helpen om helder te krijgen wat je echt kunt en wilt. Vervolgens is het zaak om te kijken of je dat binnen je huidige functie kunt realiseren of misschien in een andere functie bij het Loodswezen. Als dat om welke reden ook geen optie is, kan je coaching traject na goedkeuring door HR een vervolg krijgen waarbij Claudia je helpt om je zo goed mogelijk te presenteren en

profiëren op de arbeidsmarkt. Denk aan praktische zaken, zoals helpen om een goed CV te maken of je LinkedIn profiel in te stellen zodat je geïnspireerd wordt door vacatures en bedrijven die bij je passen. Zo kun je gericht solliciteren; ook daarbij kan Claudia je helpen. “Het doel van elk coaching traject is om ervoor te zorgen dat je alle tools hebt om zelf een werksituatie te creëren die bij jou past en waarin jij succesvol kan zijn, binnen of buiten de organisatie”, zegt Claudia.

Nadat het eerste contact via HR is gelegd, bepalen coach en kandidaat samen het traject, benadrukt Claudia. “Gedurende het gehele traject vormen we samen een team. Alles wat besproken wordt, blijft tussen ons. Als er informatie met HR wordt gedeeld, is dat altijd in overleg en met jouw medeweten. Transparantie staat voorop.”

Geschenk

Een coaching traject doorlopen is heel waardevol. “Je kunt het zien als een geschenk aan jezelf”, zegt Claudia. “Want alles wat je over jezelf leert, werkt ook privé door en helpt je om een betere ouder, vriend of buur te zijn. Maar het is een geschenk dat je niet op een presenteerblaadje krijgt. Je moet er wel zelf tijd en energie in investeren. Ik zeg vaak: je krijgt alle ingrediënten om een goede maaltijd te koken, maar je moet het wel zelf maken!”

Voorwaarden

Een coaching traject wordt toegekend op basis van de regeling studiefaciliteiten. Je vindt de voorwaarden op de HR portal/loopbaan en ontwikkeling/studiefaciliteiten.

Claudia Strömberg

AI bij het Loodswezen

Artificial Intelligence (AI) is niet meer uit ons leven weg te denken. We hebben er zowel privé als zakelijk mee te maken. Collega Bart Wijnands (IT-consulent/projectmanager) vertelt graag meer over de inzet van AI binnen het Loodswezen.

“AI is een technologie waarbij data-analyse wordt uitgevoerd door middel van zelflerende algoritmes. Het systeem functioneert en ‘leert’ dus van data die mensen online delen. Je hebt het misschien niet altijd door, maar AI is overal. Als je ChatGPT gebruikt, als je bij Netflix of Spotify gepersonaliseerde suggesties krijgt (‘als je deze serie leuk vindt dan vindt je deze nieuwe serie ook vast geweldig’), bij zelfrijdende auto’s etc. Ook bij het Loodswezen maken we – nu nog mondjesmaat - gebruik van deze techniek.

Pilot

We zijn bij het Loodswezen een pilot gestart om een aantal zaken helder te krijgen zoals ‘Hoe kunnen we onze kennis rond AI vergroten?’, ‘Waar kunnen we AI voor inzetten?’ en - niet onbelangrijk - ‘Welke impact heeft de inzet van AI op ons beleid?’.

Het is daarnaast ook essentieel om samen af te spreken wat we als vertrouwelijke informatie beschouwen en wat niet.

Voor de pilot hebben we een werkgroep samengesteld met een afvaardiging van collega’s vanuit IT, financiën, juridische zaken, HR, AVG, cybersecurity etc. Op dit moment testen we Microsoft Copilot; de AI-tool van Microsoft. Het voordeel van een betaalde tool als Microsoft Copilot is dat data niet wordt doorgegeven en binnen Europa blijft. Hierdoor kunnen we er meer controle over houden. Bij de gratis versies van AI-applicaties heb je die garanties niet. Daar moet je dus ook geen vertrouwelijke documenten of gegevens in gebruiken. Specifieke vraag aan de werkgroep is te bekijken waar we deze tool simpel kunnen inzetten en wat we aan beleid nodig hebben om dit op de juiste

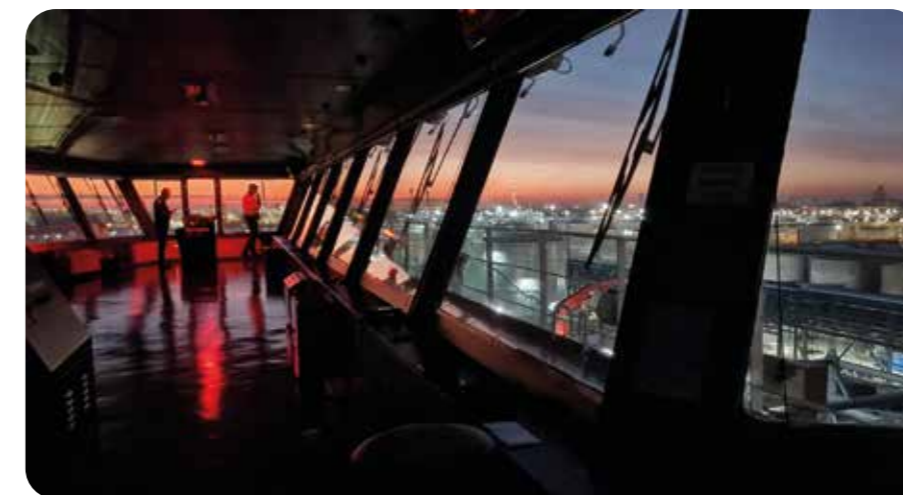
manier binnen onze organisatie te kunnen inpassen.

Timing

Met de werkgroep is afgesproken dat we in de zomer een advies uitbrengen aan het MT. In dat advies verwachten we aan te kunnen geven of het zinvol is om Microsoft Copilot in te zetten, bij welke processen, wat we aan de beleidskant moeten regelen etc. Het is een heel leuk en actueel onderwerp, waar we uiteraard zorgvuldig mee om willen gaan.

Wees bewust

We zien dat collega’s AI al af en toe gebruiken en dat is op zich niet verkeerd. Het is wel belangrijk dat je je er van bewust bent welke informatie je invoert en dus deelt met de AI-tool die je gebruikt. Tenslotte komt die informatie overal terecht en ligt daardoor figuurlijk op straat.”

Oeps, foutje...

Medewerkers van Samsung hebben per ongeluk via ChatGPT zeer vertrouwelijke informatie gelekt. Ze gebruikten ChatGPT om de broncodes van hun halfgeleider divisie te optimaliseren, maar realiseerden zich niet dat ze de broncode ergens naartoe stuurden, waarbij ze verder geen invloed of controle meer hebben op wat daarmee gebeurt en waar dat verder nog terecht komt.

Alle projecten in zicht

Projectmatig werken doet het Loodswezen al langer. Sinds kort gebeurt dat met ondersteuning vanuit de Project Management Office (PMO). Doel is om meer overzicht te creëren en projecten beter te beheersen. Waarom is dat zo belangrijk?

“Als ondersteunende organisatie wil het Loodswezen continu bijdragen aan een kwalitatieve en veilige dienstverlening, in een snel veranderende wereld. Tegelijkertijd willen we werken aan de toekomst van onze dienstverlening, want die gaat ook veranderen”, legt Wychert van der Snoek uit. Hij werkt bij VDS Concepts, het externe bureau dat de opdracht heeft om de PMO op te zetten. “Als verandering steeds sneller gaat, moet je als organisatie goed worden in veranderen. Een verandering is eenmalig, heeft een doel, een begin en een einde – net als een project. Als je goed wilt worden in veranderen en veranderingen wilt kunnen beheersen, moet je dus goed worden in projecten beheersen. Ofwel: projectmanagement. Inzicht en overzicht over ons project portfolio stelt ons op termijn in staat om de toekomst van onze dienstverlening bij te sturen en aan te passen.”

Drie belangrijke aspecten

De introductie van de PMO voegt aan onze bestaande skills en ervaring rondom projectmanagement drie belangrijke aspecten toe: stuurbaarheid, strategie en ontwikkeling. Wychert: “Het project portfolio geeft overzicht over alle projecten die lopen en laat zien hoe ze gekoppeld zijn aan de strategie van het Loodswezen. Met een

overzichtelijk portfolio verbeteren we de stuurbaarheid en kan het managementteam keuzes maken. Met een duidelijke relatie van projecten naar de strategische doelstellingen zorgen we voor focus. En met trainingen en hulpmiddelen werken we aan de ontwikkeling van collega's die bij projecten betrokken zijn.”

Eerste oogst

De voorbereidingen voor de PMO zijn in oktober 2023 begonnen. De focus lag in eerste instantie op het inventariseren van lopende projecten; zo'n 150 stuks. Dat is teruggebracht tot ongeveer 70 projecten die een duidelijke bijdrage leveren aan de strategische doelstellingen. Projecten waarvan het nut minder duidelijk is, of de urgentie minder groot, zijn voorlopig geparkeerd. De PMO ondersteunt bij het beter en efficiënter uitvoeren van die 70 projecten. Zo heeft elk project een plan en een planning, zijn de bijbehorende risico's bekend en worden de status en voortgang gerapporteerd in een overzichtelijk dashboard. Wycherts collega Melissa Geerlings ondersteunt projectleiders hierbij, zodat er ten minste drie dagen per week iemand beschikbaar is.

Op 20 maart werd een eerste project-bijeenkomst gehouden, met alle projectleiders

en opdrachtgevers. “Het doel was om de oogst van de eerste maanden inzichtelijk te maken, het overzicht over onze projecten te delen met projectleiders en samen vooruit te kijken”, legt Wychert uit. “Er is nu een overzichtelijk project portfolio. Van elk project zijn de verantwoordelijken bekend, is een duidelijk doel geformuleerd en is de 'route' er naartoe in grote lijnen inzichtelijk.”

De dag werd door alle betrokkenen als heel waardevol ervaren. Doordat alle projecten de revue passeerden, kreeg iedereen inzicht in het grotere plaatje en hoe hun onderdeel daarin past. Wychert: “Vaak ligt de focus op vandaag, op waar we nu staan, terwijl het ook belangrijk is om voor ogen te houden waar de eindstreep ligt en hoe je daar in kleine stappen naartoe werkt. Even uitzoomen, dus. Juist door die aandacht voor het grotere geheel ontstond er ook kruisbestuiving. Projectleiders zochten elkaar op, bijvoorbeeld voor overleg over raakvlakken en risico's.”

Alle projecten zichtbaar maken

Overzicht bieden is belangrijk, benadrukt Wychert. “Sommige projecten zijn heel zichtbaar voor de organisatie, zoals het onderhoud van de 'Procyon'. Andere zijn minder zichtbaar, zoals de vele projecten van ICT. ICT was al als

Gezellige drukte in de Maasmond.
Fotograaf: Frans Sanderse, registerloods regio Rotterdam-Rijnmond.

projectenorganisatie ingericht vóórdat we met de PMO begonnen. Aan vernieuwingen, implementaties of nieuwe releases van software kleven vaak risico's voor bijvoorbeeld continuïteit. ICT is daar al op ingericht en dat geeft ze nu een voorsprong. Het is mooi dat we van elkaar kunnen leren, daarvoor willen we ook ruimte creëren.”

Meer wendbaarheid

Beter worden in veranderen, door meer overzicht en een betere beheersing van projecten, maakt het Loodswezen uiteindelijk wendbaarder. Wychert: “Je

bent beter in staat om te anticiperen op uitdagingen en risico's en kunt daardoor tijdig bijsturen wanneer dat nodig is. Ook wordt de voorspelbaarheid groter. In een wereld die steeds dynamischer wordt, is dat noodzakelijk om betrouwbaar hoge kwaliteit te kunnen blijven leveren.” Toch blijft het ook met een overzichtelijk project portfolio moeilijk om keuzes te maken, geeft Wychert aan. “Dat trainen we in het tweede en derde kwartaal van dit jaar. Daarna beleggen we de PMO-rol graag intern. Het vierde kwartaal zullen we gebruiken om dit binnen het Loodswezen te bestendigen.”

Theo Veltman bij een jol in de werkplaats

Jollen werkplaats

Het is een vertrouwd gezicht aan de Berghaven, de werkplaats met een jol achter een glazen pui. Dat is voor het jaarlijkse onderhoud of anders voor een reparatie die niet aan boord uitgevoerd kan worden. Iets met de impeller die aanloopt of een verstuiver die vernieuwd moet worden, Theo Veltman, werktuigkundige wal, en zijn collega's draaien hun hand er niet voor om. En is er geen kant-en-klare oplossing, dan bedenken ze er wel eentje.

Kunst uit regio Amsterdam-IJmond

Leden van personeelsvereniging 'de Verkenningston' uit regio Amsterdam-IJmond volgden een workshop tekenen bij Peter Faber. Voorzitter van de personeelsvereniging Diana Smoor: "We proberen ieder jaar iets bijzonders te organiseren voor onze leden. En dat pakt vaak heel goed uit! Ik word zelf ook heel vrolijk als ik tevreden en blije mensen om me heen zie bij een activiteit van de PV."

Beëdiging loodsen

De MMP 12 is afgerond! Verdeeld over de regio's Amsterdam-IJmond, Rotterdam-Rijnmond en Scheldemonden zijn er 19 studenten beëdigd. Sinds 1 juni varen ze allemaal zelfstandig als registerloods. Heel veel succes en plezier met de eerste reizen.

Jol in de mist

Bij dichte mist vertrekt de jol pas als het af te halen schip in zicht is (soms nog geen 10 meter) zodat deze de weg terug kan vinden naar de loodsboot. En de loodsboot zicht kan houden op de loods en loodsladder.

Fotograaf: Marco Brinkman, bootsman 'Polaris'

IMPA 2024

Van 21 t/m 26 april verwelkomde de NLC, de IMPA leden en haar gasten in Rotterdam tijdens het 26ste IMPA congres. Onze deelname aan de Internationale Maritime Pilots' Association is van groot belang voor het delen van kennis, gezamenlijk optrekken op het gebied van veiligheid, belangenbehartiging van het loodsenberoep bij IMO en IALA etc. Wij kijken met trots terug op een mooie week.